

Dilemma's bij het vernieuwen van de woningvoorraad

Tekst: Arie van Tol | Illustratie: John Prop

Bij de Tugelablokken in de Transvaalbuurt is de afgelopen jaren deels sloop / nieuwbouw, deels renovatie toegepast. Welke aanpak Ymere kiest bij Tugelablok I wordt komende herfst duidelijk. Woningcorporatie Ymere schermst met het argument 'toevoegen van woningen' om te slopen, erfgoedvereniging Heemschut benadrukt de historische waarde van het complex om te pleiten voor behoud en dus renovatie.

De gemeente Amsterdam kende destijds een hoge cultuurhistorische waarde toe aan de vijf blokken van architect Willem Leliman aan de Tugelaweg. De blokken II en V zouden in ieder geval behouden moeten blijven. Daar is door Ymere gevolg aan gegeven. Blok V is op fraaie wijze gerenoveerd. Blok II wordt nu aangepakt. De blokken III en IV zijn gesloopt en vervangen door alom geprezen nieuwbouw. Nu rest een beslissing over blok I.

Een gat met een pijnlijke historie

In Tugelablok I, gebouwd in 1917, woonden voornamelijk Joodse leden van de vereniging De Handwerkers Vriendenkring (HWV). Bij razzia's in 1943 werden de meeste Joden uit de Transvaalbuurt gedeporteerd, onder andere Tugelablok I bleef leeg achter. Bijna een jaar later werden de leegstaande huizen tijdens de hongervinter geplunderd: Amsterdammers hadden brandhout nodig. De gemeente besloot – inmiddels was de Gemeentelijke Dienst Volkshuisvesting eigenaar van

het complex, de HWV was opgeheven – het geruïneerde bouwblok na de oorlog niet in volle glorie te herstellen. Twee lagen werden deels niet teruggebouwd en daardoor wordt Tugelablok I gekenmerkt door een merkwaardig gat. Een gat met een pijnlijke historie.

Erfgoedclubs Heemschut en het Cuypersgenootschap pleiten voor behoud van het blok, vanwege de architectonische waarde van het complex en het ermee gepaard gaande historische verhaal. Ymere daarentegen lijkt de historie recht te willen doen met een

ander, nieuw gedenkteken. De woningcorporatie voert met name verdichting aan als argument om sloop / nieuwbouw toe te passen: het huidige aantal woningen van 50 zal worden verdubbeld. Dat renovatie op grond van de staat van de huidige woningen, met name van de funderingen, een optie is betwist Ymere niet. Ook het financiële aspect wordt niet benoemd als factor bij de keuze tussen nieuwbouw en renovatie.

Ja, huidige bewoners kunnen terugkeren in een vergelijkbare woning voor een vergelijkbare huur. Bij renovatie en bij nieuwbouw hebben ze daar recht op. Maar worden alle te realiseren woningen – nieuwbouw of gerenoveerd – sociale huurwoningen? En is de sociale bouw klein, voor studenten en jongeren, tegen maximale sociale huur, of vooral ook voor gezinnen? Met name is de vraag of de extra 50 woningen bij nieuwbouw bestemd worden voor de doelgroep van Ymere, of (duur) worden verkocht.

De rol van de gemeente is onduidelijk. Een sloopvergunning is meer juridisch van aard dan politiek. En afdwingen dat Ymere extra nieuwbouw niet mag verkopen doet (mag?) de gemeente niet, zeker niet als al 50 % van het blok sociaal blijft.

De Amsterdamse cijfers over de woningvoorraad - wachttijd sociale huurwoning gemiddeld 15 jaar, steeds duurdere koopwoningen en te weinig nieuwbouw – zijn verontrustend. Uitbreiding van het aantal betaalbare woningen is zeker gewenst. Maar die uitbreiding kan Ymere ook toepassen bij andere projecten. De keuze bij Tugelablok I is niet simpel, een compromis is moeilijk denkbaar. Hoe worden verleden en toekomst het best recht gedaan? #

Uit de bubbel

Tekst: Anneke Hesp | Illustratie: Muziektheater PRA

Hoe leven wij in Amsterdam Oost? Kennen we elkaar? En die mensen aan de andere kant van de Ringvaart of de Wibautstraat? Drie organisaties bundelen deze herfst hun krachten in een cultuurprogramma voor iedereen – Muziektheater PRA, welzijnsorganisatie Dynamo en Boost waar Amsterdammers en nieuwkomers elkaar ontmoeten.

Wie weet sta je onverhoeds mee te dansen...

Je komt alleen binnen in café Genieten. Of samen. Je zoekt een plekje en wacht stil. Of je mompelt beleefd wat naar je linkerbuur en je rechterbuur. Kopje thee, koekje erbij en geleidelijk aan gebeurt er iets. Een man loopt door de ruimte, het wordt stiller. Trommelsla-

gen, een viool en ineens zit je te kijken naar wat daar voor je neus gebeurt. Is het dansen, is het alleen maar gein?

Mandje cultuur

Woorden zijn niet nodig. We worden meegenomen letterlijk stapje voor

stapje, door de muziek, door de dansers. Er komen mensen naar voren die een lied zingen uit een land waar je nog nooit bent geweest, een benenvirtuoos laat zijn trucs zien, een kind danst een ererondje, er past veel in het mandje cultuur. Wie weet sta je onverhoeds mee te dansen, maar je kan ook blijven zitten als de gêne te groot is of je benen het niet redden. Daarna soep voor wie wil, gebrouwen door de Krachtvrouwen. Die kooksters steken elke dag de handen uit de mouwen in Boost, de dansers en muzikanten komen van muziektheater PRA en veel deelnemers hebben de weg hierheen gevonden via welzijnsorganisatie Dynamo. Het programma is nooit in beton gegoten maar wordt ontwikkeld uit diverse workshops.

De hele wereld is naar Amsterdam Oost gekomen...

Jamsessies en freestyle

Deze herfst wordt de aanpak uitgebreid. Er komt een Boostband met elke week jamsessies en urban dance voor kinderen. Muziek- en/of dansworkshops komen er voor iedereen maar er is speciaal muziektheater voor vrouwen. Vanaf januari freestyle voetbal voor kinderen.

Loop je naar huis dan besef je dat cultuur voor jou vaak iets is van de witte bubbel: Engelstalige pop, Amerikaanse films, de NPO, RTL, theater, de tv... Maar de hele wereld is naar Amsterdam Oost gekomen. Wil je die wereld aan cultuur ook meebelevan dan kan

'We willen geen cultureel eilandje zijn'

dat hier vrijblijvend. Wil je meer, dan kun je meedoen aan de workshops van de komende maanden.

Ontdekkingsreis

Artistiek leider Monique Masselink legt uit waarom Muziektheater PRA hieraan meedoet: 'Ik ben elke keer weer onder de indruk van de warmte en de vitaliteit van de verschillende culturen die we in de workshops tegenkomen. En de talenten die mensen blijken te hebben. Het is alsof we samen een ontdekkingsreis maken.' De drie organisaties zoeken naar wat werkt en hebben al verbindingen met een aantal andere lokale organisaties en initiatieven. Maar ze willen meer. Masselink: 'We willen geen cultureel eilandje zijn. We zoeken mensen die mee willen doen, die hun talenten willen inbrengen en verder ontwikkelen. En dan samen verder onderzoeken wat onze mogelijkheden zijn.' #

Kennismaken?

zaterdag 7 september (24 uur Oost) Café Genieten
zondag 29 september Café Genieten
zaterdag 19 oktober Brinkhuis
zondag 17 november locatie volgt
zondag 15 december locatie volgt
Deur open 15.00 u. Tot 15.30 u. inloop, 16.30 u. napraten en soep